Név: ..... osztály:.....

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2020. május 6.

TÖRTÉNELEM

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2020. május 6. 8:00

Időtartam: 180 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTÉRIUMA

Név: ..... osztály:.....

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, **egyértelmű jelöléseket** alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet**!

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásakor tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tudatosítsa, hány részfeladatból áll a feladat, és oldja meg az összeset!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A feladatok megoldásához használhatja a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt. Ügyeljen arra, hogy a személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!

Javaslatok a szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásához:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja fel a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerezhető információkat, következtetéseket!
5. Tárja fel a probléma előzményeit, okait, következményeit!
6. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit, nézőpontját, véleményét!
7. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve piszkozatot!
8. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
9. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesírásra is!

Tájékoztatásul:

Az esszék javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

I. EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat az ókori athéni városállammal kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A) „[A] városállamok […] azokat, akik szerintük gazdagságuk, közkedveltségük vagy egyéb politikai befolyásuk révén túlnyomó hatalomra tesznek szert […] a városállamból egy megállapított időtartamra eltávolítják.” *(Arisztotelész, Kr. e. 4. század)*

a) Nevezze meg azt a politikai eszközt, amelyet az A) betűjelű forrás körülír!

…….

b) Eredetileg milyen céllal vezették be az A) betűjelű forrásban leírt politikai eszközt? Fogalmazza meg saját szavaival!

……..

B) „Nem kevesekre, hanem a többségre támaszkodik […]. Törvényeink szerint a személyes ügyeket tekintve, mindenki egyenjogú, de ami a megbecsülést illeti, hogy a közösség előtt kinek miben van jó híre, itt nem a társadalmi helyzet, hanem a kiválóság ér többet, és ha valaki olyasmire képes, ami a város javára van, szegény sorsa és így jelentéktelen társadalmi rangja nem áll útjában.” *(Periklész beszéde Thuküdidész művéből, Kr. e. 431)*

c) Nevezze meg azt a politikai berendezkedést, amelyet a B) betűjelű forrás körülír!

…….

d) Hogyan biztosították az athéni polgároknak a B) betűjelű forrásban említett egyenjogúságát? Írjon egy politikai intézkedést / gyakorlatot!

……...

4 pont	

2. A feladat a középkori nyugat-európai társadalomhoz kapcsolódik.
Döntse el, mely állítások vonatkoznak az A), illetve a B) betűjelű ábrán bemutatott középkori társadalmi jogviszonyra! Írja az állítások sorszámát a megfelelő ábra alatti négyzetbe! *Egy négyzetbe egy sorszámot írjon! Egy állítás kimarad.* (Elemenként 1 pont.)

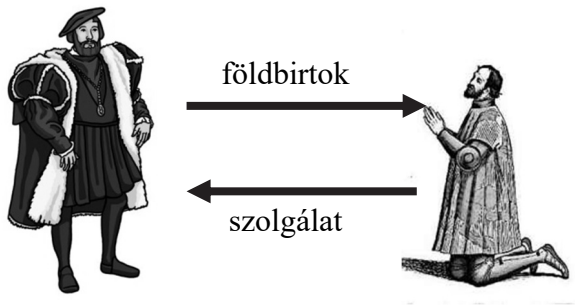

A)

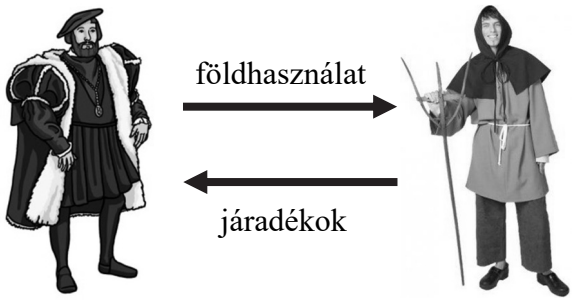

B)

Állítások:

1. Az alárendelt félnek joga volt a vámmentességhez és az évi egyösszegű adózáshoz.
2. Az alárendelt fél jellemzően nem fizetett adót.
3. Az alárendelt fél robottal tartozott.
4. Az alárendelt fél köteles volt fegyveresen hadba vonulni vagy katonát küldeni ura parancsára.

3 pont	

3. A feladat Géza fejedelemségével kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„[Sarolt, Géza fejedelem felesége] szép úrnő szerfölött ivott és a lovat vitézek módjára ülte meg, egy embert pedig haragjában felhevülve meg is ölt. Ez a megfertőzött kéz jobban tenné, ha orsót forgatna és dühét türelemmel fékezné! […] [Géza] roppant kegyetlen volt; hirtelen haragjában sokakat megölt. Mikor kereszténnyé lett, indulatosan lépett fel tusakodó alattvalóival szemben e hit megerősítéséért, és a régi bűnt az Isten iránti buzgalomtól felbuzdulva elsöpörte. [...] A mindenható Istennek és különféle képzelt isteneknek áldozott. Amikor főpapja emiatt szemrehányást tett neki, azt felelte, elég gazdag és hatalmas ahhoz, hogy megtegye." *(Thietmar merseburgi püspök, 11. század)*

a) Mit értett a szöveg szerzője a „régi bűn" kifejezés alatt? …….

b) Miért ábrázolja kegyetlen uralkodónak Géza fejedelmet a forrásrészlet szerzője? Karikázza be a helyes állítás sorszámát!

1. Azért, hogy az uralkodópár tekintélyét alátámassza.
2. Fiával, a későbbi I. (Szent) Istvánnal való szembeállítás volt a célja.
3. Bizonyítani akarta, hogy már Géza idején lezárult a keresztény hittérítés folyamata.

c) Mely politikai cél elérésére használhatta fel Géza a kereszténységet? Karikázza be a helyes állítás sorszámát!

1. A keresztény hit terjesztésével növelte a fejedelmi hatalmat.
2. A keresztény hit terjesztésével bizonyította, hogy elfogadja a német-római császárt hűbérurának.
3. A keresztény hit terjesztése által kívánta feleségét jobb belátásra bírni.

d) Magyarázza meg saját szavaival, milyen kettősséget ábrázol a forrás Géza valláshoz fűződő kapcsolatában!

……...

4 pont	

4. A feladat a nagy földrajzi felfedezésekhez kapcsolódik.
Döntse el, hogy a forrásrészletek Kolumbusz vagy Magellán útjára vonatkoznak, vagy egyikre sem! Írjon X jelet a táblázat megfelelő oszlopába! *Egy sorba egy X jelet írjon!* (Elemenként 1 pont.)

A) „Megmenekülésünket kapitányunknak köszönhetjük, mivel végpillanatában az összes szigetlakók oda futottak, ahol ő elesett. [...] Dicsősége azonban túléli halálát. A hajózás mesterségének tökéletes birtokában volt, amit világ körüli útjával bizonyított, amire ő előtte senki sem mert vállalkozni."

B) „Ily módon jutott osztályrészemül a feladat, hogy ne a szárazföldi úton igyekezzem Kelet felé, miképpen az eleddig szokásban volt, hanem nyugati irányban indulnék el, tehát oly úton, amelyet tudomásunk szerint mindezideig még senki sem járt be."

C) „[Az indiánok által Kubának nevezett sziget] nyugat-délnyugati irányban fekszik, […] úgy veszem ki, hogy [Japán] szigetéről van szó, amelyről a legbámulatosabb csodákat mesélik, és amely a térképek szerint, amelyeket láttam, ezeken a vizeken kell, hogy találtassék."

D) „A régiek úgy vélték, hogy az Egyenlítőtől délre a világ nagyobb része tenger és nem szárazföld […], és ha el is ismerték, hogy lenne ott bármiféle kontinens, sok okból tagadták, hogy lakott lenne. De ez a vélekedés hamis. Utolsó utam ennek bizonyítéka,

mert találtam egy kontinenst a déli vidékeken, amely népesebb és több állat lakja, mint Európánkat, vagy éppen Ázsiát vagy Afrikát."

	Kolumbusz	Magellán	Egyik sem
A)			
B)			
C)			
D)			

4 pont	

5. A feladat Magyarország három részre szakadásához kapcsolódik.
Döntse el, hogy az állítások melyik térkép által bemutatott török hadjáratra vonatkoznak! Írjon X jelet a táblázat megfelelő mezőjébe! *Egy sorba csak egy X jelet írjon!* (Elemenként 1 pont.)

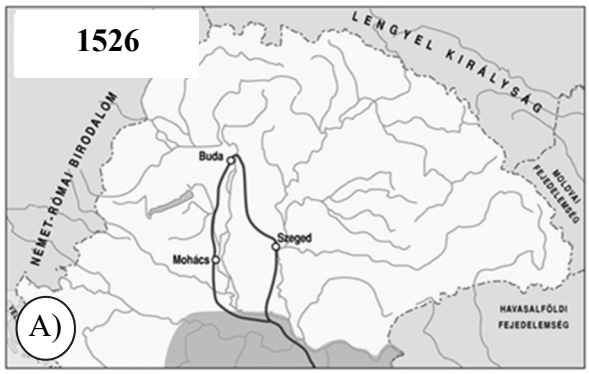

Szulejmán szultán 1526-os hadjárata

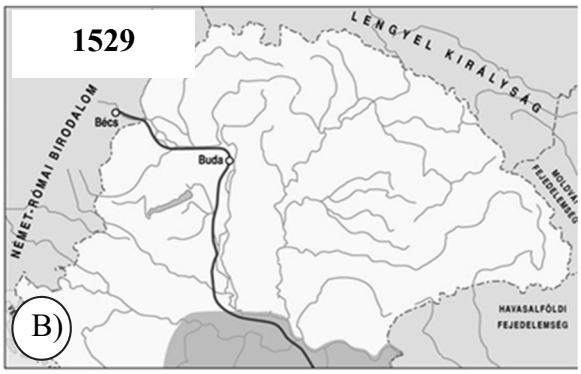

Szulejmán szultán 1529-es hadjárata

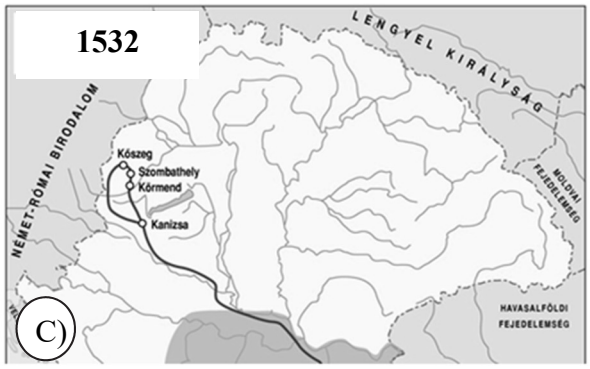

Szulejmán szultán 1532-es hadjárata

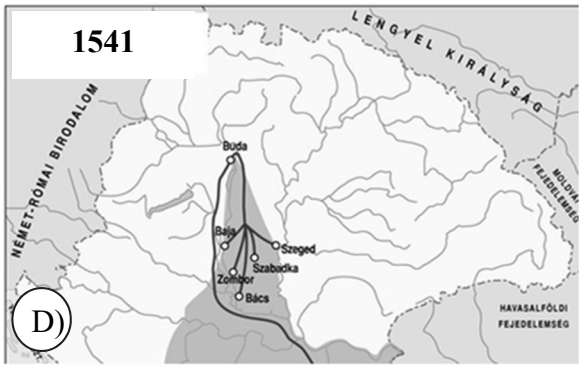

Szulejmán szultán 1541-es hadjárata

Állítás	A)	B)	C)	D)
a) A hadjárat eredményeként kialakult a Hódoltság.				
b) A hadjárat elszakadt a legfőbb utánpótlási útvonalat jelentő folyótól.				
c) A hadjárat során az egyik uralkodó életét vesztette.				
d) A hadjárat két uralkodói székhelyet is érintett.				

4 pont	

6. A feladat az első világháború előzményeivel kapcsolatos.
Oldja meg a szövetségi rendszerek kialakulására vonatkozó feladatokat a térképvázlat és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

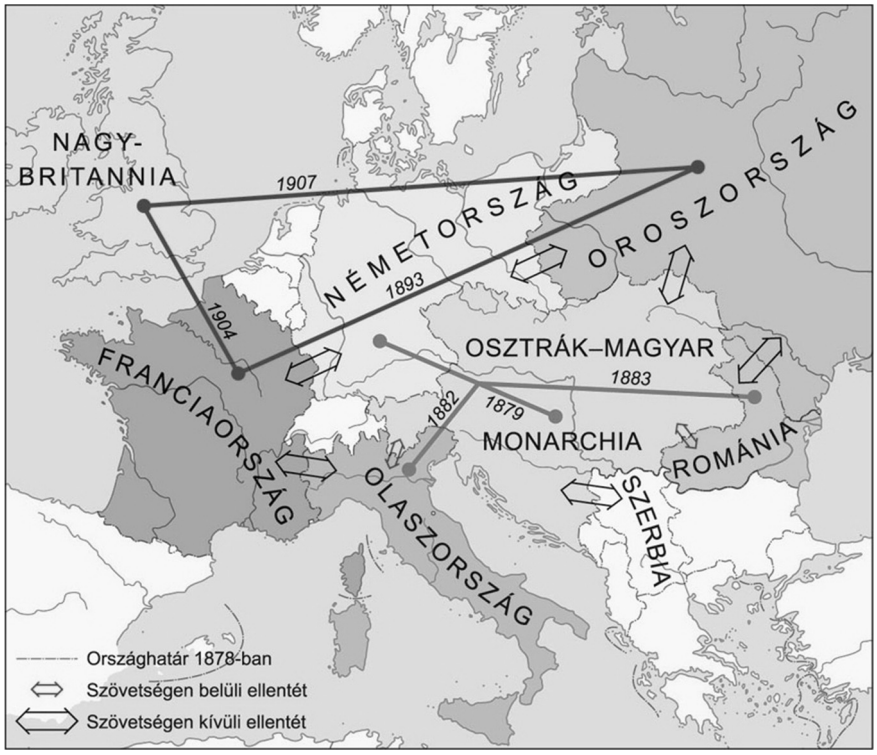

Szövetségi rendszerek a 20. század elején (Az évszámok a szövetségkötés évét jelzik.)

a) Melyik szövetséget ábrázolja a térképvázlat a felsoroltak közül? Karikázza be a helyes válasz sorszámát!

1. hármas szövetség 2. háromhatalmi egyezmény
3. Szent Szövetség 4. tengelyhatalmak szövetsége

b) Nevezze meg azokat az államokat, amelyekre a következő állítások vonatkoznak! *A térképvázlaton megnevezett államok közül válasszon!*

1. A vele szomszédos két nagyhatalom szövetségre lépett egymással, ezért már az első világháború kezdetén kétfrontos háborúra kényszerült.

…….

2. Két szomszédos országgal is feszült volt a viszonya. Az egyikkel szemben a határai mentén voltak területi követelései, a másikkal az afrikai gyarmatosítás során alakult ki konfliktusa. Az egyikkel ennek ellenére szövetségre lépett az első világháború előtt, a világháborúba mégis a másik oldalán lépett be.

…….

c) Nevezze meg szakkifejezéssel a térképvázlaton jelölt <u>szövetségi rendszerek</u> közül azt, amelyik a legkésőbb jött létre!

…….

4 pont	

7. A feladat az osztrák–magyar kiegyezéssel kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a forrásrészletek és ismeretei segítségével!

„7. A magyar országgyűlés […] külön szavazza meg a magyar király udvartartása költségeit. Az udvartartás költségeinek megszavazása és kiszolgáltatása tehát közös ügynek nem tekintetik.
8. A birodalom diplomaticai [diplomáciai] és kereskedelmi képviseltetése a külföld irányában és a nemzetközi szerződések tekintetében fölmerülhető intézkedések, mindkét fél ministeriumával [kormányával] egyetértésben és azok beleegyezése mellett, a közös külügyminiszter teendői közé tartoznak.
11. Őfelségének a hadügy körébe tartozó alkotmányos fejedelmi jogai folytán mindaz, ami az egész hadseregnek és így a magyar hadseregnek is, mint az összes hadsereg kiegészítő részének, egységes vezérletére, vezényletére és belszervezetére vonatkozik. Őfelsége által intézendőnek ismertetik el.
12. De a magyar hadseregnek időnkénti kiegészítését s az újoncok megajánlásának jogát, a megajánlás föltételeinek és a szolgálati időnek meghatározását […] az ország magának tartja fenn.
16. A pénzügyet annyiban ismeri a magyar országgyűlés közösnek, amennyiben közösek lesznek azon költségek, melyek a […] közöseknek elismert tárgyakra fordítandók.
17. Magyarország minden egyéb államköltségét, a magyar felelős ministerium [kormány] előterjesztésére, az országgyűlés alkotmányos úton fogja elhatározni; azokat, mint általában minden adót, a magyar ministerium [kormány] […] saját felelőssége alatt veti ki, szedi be és kezeli." *(Részletek az 1867. évi XII. törvénycikkből)*

Állapítsa meg, hogy közös ügynek minősültek-e azok a kérdések, amelyekben következő döntések születtek! Húzza alá a helyes választ! Írja a pontozott vonalra az idézett törvénycikk azon cikkelyének sorszámát, amelyik közvetlenül alátámasztja válaszát! *Három sorszám kimarad.* (Elemenként 0,5 pont.)

a) 1879-ben az Andrássy Gyula által folytatott tárgyalások eredményeként titkos szövetség jött létre Németországgal.

Közös ügynek minősült? igen / nem **A cikkely sorszáma:** ……

b) 1881-ben bizonyos termékeket előállító gyárak 1895-ig meghatározott adók és illetékek fizetése alól mentességet kaptak.

Közös ügynek minősült? igen / nem **A cikkely sorszáma:** ……

c) 1912-ben megnövelték a magyar királyi Honvédség létszámát.

Közös ügynek minősült? igen / nem **A cikkely sorszáma:** ……

d) Egészítse ki a következő mondatot a megfelelő szakkifejezéssel! (1 pont)

Az osztrák–magyar kiegyezéssel kétközpontú, vagyis …… monarchia jött létre.

4 pont	

8. A feladat a nemzetiszocialista Németországhoz kapcsolódik.
Rendelje a következő forrásrészleteket a táblázatban szereplő, tartalmilag hozzájuk kapcsolódó állításokhoz! Írja a forrásrészletek betűjelét a táblázat megfelelő mezőjébe! *Egy mezőbe egy betűjelet írjon! Egy betűjelet több helyre is írhat.* (Elemenként 1 pont.)

A) „Szigorúan korlátozták az idegen tőke kivitelét Németországból […], létrehozták az úgynevezett […] Átváltási Alapot. Ettől az időponttól kezdve mindenkinek, akinek külföldi tartozása volt, ide kellett befizetnie a törlesztőrészleteket. […] Ezek után Schacht [a Birodalmi Bank elnöke] úgy döntött, a hiteleket csak 50 százalékos leértékelés után hajlandó visszafizetni, a bank a tartozás felét visszafizette készpénzben, másik felét viszont csak kötvényekben, melyeket később lehetett csak beváltani, ráadásul csak márkára. Sőt, az összeget csak bizonyos célra lehetett felhasználni, például turizmusra, vagy még gyakrabban német exporttermékek vásárlására." *(Vigvári Gábor közgazdász)*

B) „A legnagyobb megrendeléseket a hadianyaggyártó üzemek kapták. Mivel ebben az időszakban még érvényben voltak a versailles-i béke korlátozásai, a hadikiadásokat álcázni kellett. Erre a célra hozták létre a Kohászati Kutatóvállalatot, a Mefót. […] A Mefo a megrendeléseket kötvényekben fizette ki, amit aztán a Reichsbank [Birodalmi Bank] váltott be. A kötvények addig is kamatoztak." *(Vigvári Gábor közgazdász)*

C) „Már 1934-ben jelentős német tartozások gyűltek össze […], 1936-ban pedig már 463 millió márkás tartozásuk volt a [délkelet-európai] térség országaival szemben. A németek végig azt állították, hogy ipari kivitellel akarják a számlát kiegyenlíteni Délkelet-Európa felé, a valóság azonban az volt, hogy e kis országok finanszírozták a belső német gazdaságátalakítási programot és a fegyverkezést." *(Kaposi Zoltán gazdaságtörténész)*

D) „A munkaerőpiacon enyhülést hozott az 1000 márkás házassági segély, amelynek feltétele a nő kivonulása volt a munkaerőpiacról. […] Végül tehermentesítette a munkaerőpiacot […] a kötelező munkaszolgálat bevezetése is 1935-ben." *(Ormos Mária történész)*

Állítás	**Forrás betűjele**	
a) A válságkezelés során egyes döntéseket nemcsak pénzügyi, hanem ideológiai és családpolitikai szempontok is befolyásoltak.		
b) A fegyverkezési program a válságból való kilábalás fontos eleme volt.		
c) A beruházásokhoz szükséges tőkét és exportpiacokat az államilag irányított külkereskedelem is segített megszerezni.		

5 pont	

9. A feladat Magyarország történetének második világháború alatti időszakával kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A) „A bolsevizmus elleni harc kötelességteljesítés, és ez a szegény, megcsonkított, kirabolt ország örömmel adott mindent, amit adni tudott […]. Hadiiparunk túlnyomórészt Németország számára dolgozik […]. Folyó év március 19. óta 2700 tisztet és 119 654 embert adtunk le [értsd: küldtünk a frontra Németország kérésére]. Nem tudnám megmondani, hogy ilyen fenntartás nélküli áldozatkészség mellett mit lehetne még szemünkre vetni. […]
Csak azért szántam el magam arra, hogy nyomatékosan kérjem […], mindnyájunk érdekében rendeltesse el innen a megszálló csapatokat és a titkosrendőrséget, hogy visszatérhessen a régi, bizalomteljes fegyvertársi viszony." *(Horthy Miklós levele Hitlerhez, június 6.)*

B) „Ezer éven át, de különösen az utolsó évtizedben, népünk sorsát a szomszédos kolosszus [értsd: Németország] befolyásolta. Ennek a befolyásnak a hatása alatt sodródtunk bele ebbe a Szovjetunióval folytatott szerencsétlen háborúba is. […]
Amikor delegátusaimat [küldötteimet] teljhatalommal felruházva elküldöm a fegyverszüneti tárgyalásokra, kérem Önt, hogy kímélje meg ezt a szerencsétlen országot." *(Horthy Miklós levele Sztálinhoz, szeptember vége)*

a) Melyik évben íródtak az idézett levelek? ……

b) Mit akart elérni Horthy az A) betűjelű levélben megfogalmazott kéréssel? Karikázza be a helyes válasz sorszámát!

1. Vissza akarta állítani Magyarország függetlenségét.
2. Szövetséget akart kötni Németországgal.
3. Katonai segítséget akart nyújtani Németországnak.

c) Melyik – a második világháború alatti – döntésére ad eltérő magyarázatokat Horthy a két levélben?

……..

d) Mi jellemezte Németország és a Szovjetunió katonai erőviszonyait a levelek keletkezésének időszakában? Karikázza be a helyes válasz sorszámát!

1. Kiegyenlítettek voltak az erőviszonyok.
2. Németország egyre inkább felülkerekedett a háborúban, folyamatos védekezésre kényszerítve a Szovjetuniót.
3. A szovjet seregek előrenyomultak, korábban megszállt területek feladására kényszerítve Németországot.

4 pont	

10. A feladat a Szovjetunió széteséséhez kapcsolódik. (komplex tesztfeladat)
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei alapján! (Elemenként 1 pont.)

Mely országokra vonatkoznak a táblázatban szereplő leírások? Írja az ország nevét a táblázat megfelelő mezőjébe! A posztszovjet térséget bemutató táblázatban szereplő országok közül válasszon! *Egy ország többször is szerepelhet.*

A posztszovjet térség államainak néhány fontosabb gazdasági és társadalmi mutatója, a Szovjetunió szétesése után (1991)						
	Terület (1000 km²)	**Népesség (millió fő)**	**Orosz lakosság aránya (%)**	**Államalkotó nemzet aránya (%)**	**GDP* / fő (dollár)**	**GDP* aránya (100% a Szovjetunió)**
Azerbajdzsán	86,6	7,7	5,6	83,0	2400	1,7
Belorusszia	207,6	10,4	13,2	77,9	4200	4,2
Észtország	45,1	1,5	30,3	61,5	4400	0,7
Grúzia	69,7	5,2	9,3	70,1	2900	1,6
Kazahsztán	2717,3	16,9	37,8	39,7	2600	4,3
Kirgizisztán	198,5	4,5	21,5	57,0	1800	1,8
Lettország	63,7	2,5	34,0	51,8	4100	1,1
Litvánia	65,2	3,8	9,4	80,1	3800	1,4
Moldova	33,7	4,4	13,0	64,5	2700	1,2
Oroszország	17 075,4	148,0	82,0	82,0	4200	61,1
Örményország	29,8	3,4	1,6	93,0	2700	0,9
Tádzsikisztán	143,1	5,9	7,6	62,3	1600	0,8
Türkmenisztán	488,1	4,1	9,5	74,0	2000	0,8
Ukrajna	603,7	50,8	22,1	72,7	3100	16,3
Üzbegisztán	447,4	23,4	8,3	73,7	1600	3,3

*GDP = Bruttó hazai termék

Leírás	**Ország**
a) Az orosz kisebbség aránya ebben az országban volt a legmagasabb.	
b) A Szovjetunió szétesésekor gazdaságilag a legfejlettebb utódállam volt.	
c) A Szovjetunió gazdaságilag egyik legfejlettebb utódállama volt, lakosságának 18 százalékát kisebbségek tették ki.	
d) Ebben az országban a nemzetiségek aránya meghaladta az 50 százalékot.	
e) Lakosságának nagyjából ötöde orosz nemzetiségű volt. Jelentős számú népességének köszönhetően nagymértékben járult hozzá a Szovjetunió gazdasági teljesítményéhez.	

A) **B)**

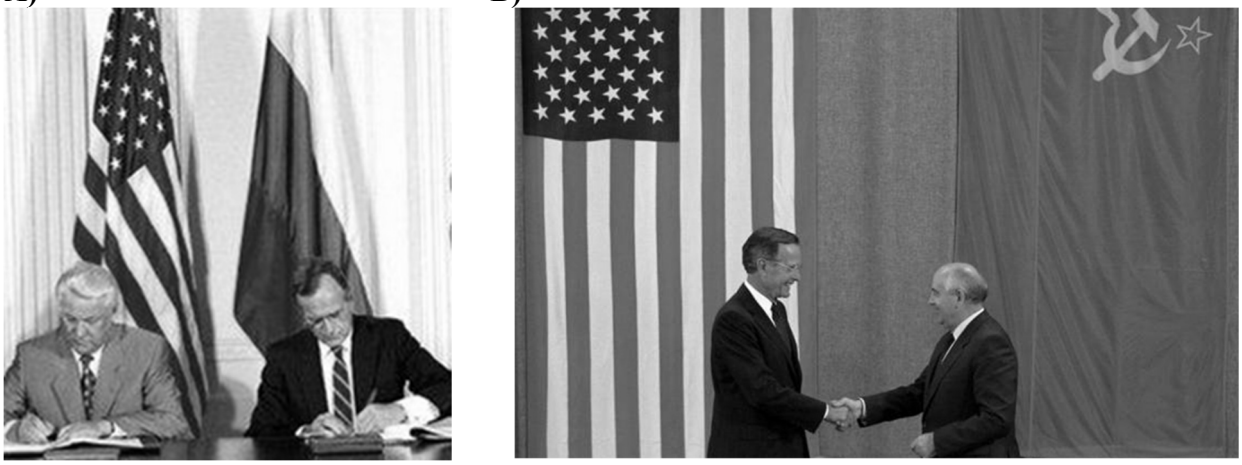

George H. W. Bush amerikai elnök (1988–1992) szovjet / orosz vezetőkkel találkozik.

f) Melyik kép készült 1991 előtt? Írja a megfelelő kép betűjelét a pontozott vonalra! ……

6 pont	

11. A feladat a határon túli magyarság 1945 utáni történetéhez kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„A múltkori békeszerzésnél a/az …[X]… jogán számos népnek tették lehetővé, hogy fajtestvéreivel együtt és egy államban éljen; tőlünk akkor ezt a jogot megtagadták. Igazságunk tudatában és a változatlan természeti és isteni törvények alapján kérjük azokat, akiknek fölöttünk hatalma van – minden hatalom onnan felülről adatott! – ne feszítsék népünket egy újabb ítélettel a régi keresztre. Krisztusban szeretett híveim! […] Önmagunk becsülete és a jövő nemzedékek sorsáért reánk háruló felelősség követeli, hogy jogaink védelmében tiltakozzunk egy igazságtalan ítélet kimondása és végrehajtása ellen.” *(A gyulafehérvári püspök beszédéből, 1946)*

a) Mely nemzetközi szerződés várhatóan „igazságtalan ítélete” ellen emelte föl szavát a püspök?

……..

b) Mely nemzetközi szerződésre utal a forrásrészlet aláhúzott része?

……..

c) Nevezze meg a forrásban [X]-szel jelölt jogelvet! ……..

d) Ki volt a beszédet elmondó gyulafehérvári püspök? Karikázza be a helyes válasz sorszámát!

1. Apor Vilmos 2. Mindszenty József 3. Tőkés László 4. Márton Áron

4 pont	

12. A feladat a mai Magyarország politikai intézményrendszerével kapcsolatos.
Állapítsa meg, melyik intézmény / tisztségviselő feladatát írja le az Alaptörvény idézett részlete! Tegyen X jelet a táblázat megfelelő oszlopába! *Egy sorban csak egy X jel szerepelhet.* (Elemenként 1 pont.)

Alaptörvény részlete	Kormány	Köztársasági elnök	Országgyűlés
a) „Megalkotja és módosítja Magyarország Alaptörvényét.”			
b) „A […] törvényben nem szabályozott tárgykörben, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján rendeletet alkot.”			
c) „Megválasztja […] az Alkotmánybíróság tagjait és elnökét.”			
d) „Kitűzi az országgyűlési képviselők, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választását.”			

4 pont	

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **kettőt** kell kidolgoznia.
Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:
egy, az **egyetemes** történelemre vonatkozó **rövid** feladat,
egy, a **magyar történelemre** vonatkozó **hosszú** feladat.
A rövid egyetemes és a hosszú magyar feladat **más korszakra** – az egyik az 1849-ig tartó, a másik az 1849 utáni korszakra – vonatkozzon! *(A táblázatban a korszakokat kettős vonal választja el.)*

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Korszak	Sorszám	Feladat	A feladat típusa
Egyetemes történelem	1849-ig	13.	Katolikus megújulás – ellenreformáció	rövid
	1849 után	14.	Az Európai Unió költségvetése	rövid
Magyar történelem	1849-ig	15.	II. József uralkodása	hosszú
	1849 után	16.	A Rákosi-korszak gazdaságpolitikája	hosszú

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát**!

A következő táblázatban feltüntettük a két választási lehetőséget.
Jelölje X-szel a választását a megfelelő sorban! Csak az egyik lehetőséget jelölje!

A választott feladatok sorszáma	Választásának jelölése X jellel
13. és 16.	
14. és 15.	

A feladatok közül **csak a választott kettőt dolgozza ki**! Válaszait az azonos típusú feladatokat követő pontozott vonalakra írja!

A feladatok kidolgozása előtt tanulmányozza a 2. oldalon található útmutatót!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető!

A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

13. A feladat a katolikus megújulással és az ellenreformációval kapcsolatos. (rövid)
Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével, milyen válaszokat adott az ellenreformáció a Luther által felvetett hitbeli kérdésekre!

„Az igazhitű atyák példáját követve, mind az Ó-, mind az Újszövetség összes könyveit – minthogy mindkettőnek az egy Isten a szerzője –, nemkülönben mind a hitet, mind az erkölcsöket érintő [Biblián kívüli szent] hagyományokat, amelyeket […] a katolikus Egyház szakadatlan folytonossággal megőrzött, egyenlő jámborsággal és megbecsüléssel fogadja el és tiszteli." *(Zsinati határozat, 1546)*

14. A feladat az Európai Unió működésével kapcsolatos. (rövid)
Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével az Európai Unió költségvetésének bevételeit és főbb kiadásait!

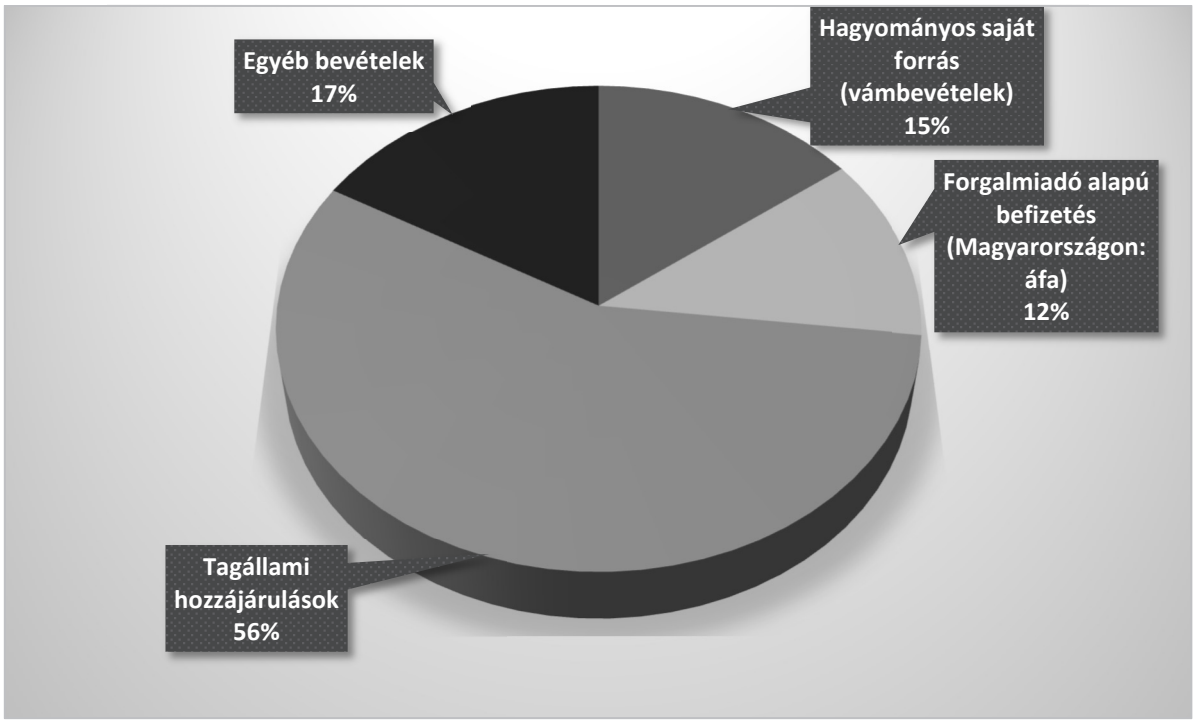

Az Európai Unió költségvetési bevételeinek megoszlása (2017)

A választott rövid, az egyetemes történelemre vonatkozó feladat sorszáma: ……
A feladat kidolgozása:

……

……

……

……

……

……

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok		Elérhető pont	Elért
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
Összpontszám / Vizsgapont		**17**	

15. A feladat II. József uralkodásához kapcsolódik. (hosszú)
Mutassa be a források és ismeretei segítségével II. József uralkodásának módszereit, azok eszmei hátterét, továbbá a legfontosabb rendeletek tartalmát! Röviden térjen ki a rendeletek további sorsára is!

„Ez gondolataim rövid foglalata, szavaim és példám bizonyítják, hogy ezek követésére kötelességtudatom és meggyőződésem vezet, és mindenki biztos lehet benne, hogy gondoskodom végrehajtásukról. Aki hasonlóképp gondolkodik, és az állam hű szolgájaként minden mást figyelmen kívül hagyva magát a szolgálatnak szenteli, annak előbbi szavaim kedvére lesznek, aki azonban hivatalában csak a hasznot és jutalmat látja, az állam szolgálatát azonban mellékesnek tekinti, az vallja be ezt őszintén és hagyja el hivatalát, melyre se nem méltó, se nem alkalmas, mert annak betöltéséhez az állam iránti odadás és saját magának és a maga kényelmének teljes feladása szükségeltetik." (*II. József, 1783*)

„A Német Birodalom császára vagyok, ebből következően a többi állam, melyeket birtoklok, tartományok, melyek egységesen, egyetlen testet alkotnak, és én ennek a feje vagyok." (*II. József, 1785*)

„Ilyen körülmények között semmit sem ér a fél tett. Én tehát, hogy egyszer s mindenkorra elejét vegyem a magyar és erdélyi rendek minden elgondolható, a méltányosságnak csak színével is bíró panaszának, minden uralkodásom alatt kelt általános rendeletet és intézkedést eltörlök, és őket azon állapotba visszahelyezem, melyben Őfelségének, a boldogult császárnénak halálakor voltak. Ebből csak a tolerantia-patenst [türelmi rendeletet], az új lelkészrendezésre vonatkozó intézkedéseket, végre a jobbágyokra vonatkozót veszem ki." (*II. József, 1790*)

16. A feladat a Rákosi-korszakkal kapcsolatos. (hosszú)
Mutassa be a források és ismeretei segítségével a Rákosi-korszak gazdaságpolitikájának legfontosabb intézkedéseit, és tárja fel, milyen hatással volt a gazdaságpolitika az életkörülményekre!

„A Kongresszus megállapítja, hogy a Központi Vezetőségnek a magyar népgazdaság helyreállítása és a szocialista építés megkezdése érdekében folytatott politikája helyes volt. A hároméves tervnek két év és öt hónap alatt történt megvalósításával 1949-ben befejeződött a helyreállítás szakasza. Az ötéves tervvel megkezdődött népgazdaságunk újjáalakítása. Az ötéves terv első évében népgazdaságunk rejtett tartalékainak feltárása, […] dolgozó népünk odaadó munkája, a Szovjetunió támogatása révén jelentékenyen nagyobb feladatokat sikerült megoldanunk, mint amelyeket az ötéves terv alapján 1950-re eredetileg kitűztünk." *(A Magyar Dolgozók Pártja II. kongresszusának határozata, 1951)*

A szükséges munkaórák száma néhány termék megvásárlásához 1938-ban és 1952-ben (az átlagbér alapján)

Év	Férfi gyapjú télikabát	1000 db tégla	1 kg sertéscomb
1938	178	73	4,4
1952	243	178	6,5

Korabeli plakát

A választott hosszú, a magyar történelemre vonatkozó feladat sorszáma: ……
A feladat kidolgozása:

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
Összpontszám / Vizsgapont		**33**	

A feladatlapban szereplő források (kép, táblázat, grafikon) lelőhelyei:
2. https://www.vecteezy.com/vector-art/161723-peasant-vector-pack https://imgur.com/gfr4ueI
http://www.medievalchronicles.com/medieval-clothing/medieval-peoples-clothing/medieval-mens-clothing/
5. www.tudasbazis.sulinet.hu/ www.mti.hu
6. Száray Miklós: Történelem III. (Forrásközpontú történelem) Nemzeti Tankönyvkiadó, 2013.
10. Krajkó–Rudl–Szónokyné: A Szovjetunió utódállamai. Szeged, 2001.
https://www.ncpedia.org/media/george-hw-bush-and-boris
https://www.thesundaily.my/world/gorbachev-hails-bush-for-role-in-ending-cold-war-MI192385
14. http://ec.europa.eu/budget/figures/interactive/index_en.cfm
16. grafikus: Czeglédi. Offszet Nyomda.

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	1. feladat	4	
	2. feladat	3	
	3. feladat	4	
	4. feladat	4	
	5. feladat	4	
	6. feladat	4	
	7. feladat	4	
	8. feladat	5	
	9. feladat	4	
	10. feladat	6	
	11. feladat	4	
	12. feladat	4	
	Összesen	**50**	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve		
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok	13. feladat	17	
	14. feladat	17	
	15. feladat	33	
	16. feladat	33	
	Összesen	**50**	
	II. Elért pontszám egész számra kerekítve		
	I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma	**100**	

dátum

javító tanár

---

	pontszáma **egész számra** kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok		
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok		

dátum

dátum

javító tanár

jegyző